

NEWSLETTER

december 2024

2 / 2024

ÚVODNÉ SLOVO

Vážení čitatelia, dostáva sa Vám do rúk druhé číslo novo vydávaného Newslettera k téme adaptácie na zmenu klímy. Opäť Vám prinášame aktuálne informácie z medzinárodného a domáceho prostredia. Okrem informácií týkajúcich sa národnej úrovne ponúka Newsletter možnosť zdieľania dobrej praxe a noviniek o prístupe k adaptácii na zmenu klímy na regionálnej a lokálnej úrovni. Je preto otvorený aj zástupcom samospráv, výskumným organizáciám a rovnako ďalším organi-

záciám v príslušných rezortoch, ktoré sa témou adaptácie na zmenu klímy zaoberajú. V prípade Vášho záujmu využiť túto ponuku, rovnako s možnosťou využitia platformy www.klima-adapt.sk, neváhajte nás kontaktovať prostredníctvom mailovej adresy adaptacia@enviro.gov.sk. Oceníme aj spätnú väzbu a návrhy na vylepšenie obsahovej stránky Newslettera, čím sa posilní jeho úloha ako informačného zdroja v oblasti adaptácie na zmenu klímy.

kolektív autorov

NOVINKY NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI

■ Ciele a výsledky COP 29

V dňoch 11. – 24. novembra 2024 sa v azerbajdžanskom Baku konala medzinárodná konferencia OSN o zmene klímy známa ako COP29. **Jedným z hlavných cieľov bolo prijať Rozhodnutie strán Parížskej dohody o Novom kolektívnom kvantifikovanom finančnom ciele.** To sa aj podarilo a krajiny sa dohodli, že doterajší cieľ pre rozvinuté štáty prispievať 100 miliárd amerických dolárov ročne rozvojovým krajinám na klimatické opatrenia sa strojnásobí. Ďalším kľúčovým výstupom COP29 je dohoda o posledných detailoch fungovania článku 6 Parížskej dohody, čo znamená umožnenie obchodovania s uhlíkovými kreditmi medzi krajinami. Popri mnohých ďalších rozhodnutiach z COP29 by sme mali spomenúť usmernenie pre prácu na indikátoroch pre sledovanie plnenia Globálneho cieľa pre adaptáciu a usmernenie pre budúce globálne dialógy a podujatia zamerané na investície pod Mitigačným pracovným programom.

Detaily si môžete prečítať v článkoch [na klima-adapt.sk](http://na.klima-adapt.sk) v časti Aktuality.

zdroj fotografie: Šimon Lacena

■ Tretie výročie EÚ Misie Adaptácia na zmenu klímy

V októbri uplynul už tretí rok od spustenia [Misie EÚ Adaptácia na zmenu klímy](#). Misia od roku 2021 podporuje regióny, mestá a miestne orgány EÚ v ich úsilí o budovanie odolnosti voči dôsledkom zmeny klímy. K niektorým kľúčovým udalostiam patrí:

- chartu misie **podpísalo 311 regiónov**
- viac ako 1 500 účastníkov sa doposiaľ zúčastnilo na 3 misijných fórach (Missions Forums)
- vytvorila sa významná komunita aktérov tejto misie „spoločenstva praxe“ (Community of Practice)
- začalo sa realizovať **43 projektov**, ktoré uspeli v misijných výzvach a sú finančne podporené z programu Horizont Európa
- boli vypracované rôzne príručky, nástroje, podporné schémy, návody pre implementáciu adaptačných opatrení pre regióny...
- boli identifikované a zmobilizované zdroje na podporu regiónov a miestnych orgánov v ich adaptačnom úsilí.

Prehľad vybraných projektov nájdete na: [príklady úspešných misijných projektov](#).

zdroj: ERA portál, Národná kancelária Horizontu

POLITIKA ADAPTÁCIE NA ZMENU KLÍMY NA NÁRODNEJ ÚROVNI A JEJ IMPLEMENTÁCIA

■ Pokrok v rámci projektu *Technical Support Instrument*

Po schválení žiadosti Ministerstva životného prostredia SR spustila Európska komisia koncom roka 2023 projekt financovaný z Nástroja technickej pomoci s cieľom pripraviť výstupy súvisiace s novou národnou adaptačnou stratégiou a podporiť budovanie kapacít a komunikáciu s verejnosťou o problematike adaptácie na zmenu klímy. **V roku 2024 bolo vykonané množstvo analýz a participatívnych workshopov.** V súčasnosti sa finalizuje hodnotenie klimatických rizík a prebieha práca na prvom návrhu obsahu novej adaptačnej stratégie. Budúci

rok sa bude projektový tím venovať najmä komunikačným aktivitám a budovaniu kapacít.

Bližšie informácie o projekte nájdete na [klima-adapt.sk](#) v časti **Národná adaptačná stratégia**. Dostupná je už správa o súčasnom stave adaptačných politík a riadiacich mechanizmov (v angličtine aj slovenčine), v ktorom experti zhodnotili aktuálnu situáciu a pripravili odporúčania pre novú adaptačnú stratégiu.

Financovaný
Európskou úniou

■ **Stratégia adaptácie na zmenu klímy mesta Púchov**

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) v rámci Plánu hlavných úloh rieši úlohu **Poradenská a konzultačná činnosť v téme adaptácie na zmenu klímy pre rozličné subjekty (klientov) v sídelnom prostredí**. V rámci nej v priebehu roka 2024 bola vypracovaná Stratégia adaptácie na zmenu klímy pre mesto Púchov.

Stratégia vznikla ako pilotný projekt v rámci overovania **Metodického usmernenia na vypracovanie stratégie/akčného plánu adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy**, ktoré bolo vypracované ako súčasť projektu **Metodiky pre hodnotenie investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy** v roku 2023 (<https://metodiky.sazp.sk/>).

Zmena klímy sa prejavuje aj v meste Púchov. Narastá priemerná ročná teplota, počet letných a tropických dní, objavujú sa suché periódy, ale aj extrémne zrážky spojené so silným vetrom. Stratégia obsahuje Prípravnú a analytickú časť, Hodnotiacu časť, ale aj Návrhovú a implementačnú časť. V rámci spracovania sa hodnotilo riziko letných horúčav na zdravie obyvateľstva, riziko sucha na vegetáciu, riziko extrémnych klimatických javov na vegetáciu, riziko riečnych a pluvialných povodní

a riziko zosuvov na povrch územia. Pri hodnotení sa využila priestorovo-indikátorová metóda, ale aj hodnotiace matice, ako aj pocitová mapa obyvateľov vo vzťahu ku klimatickým ohrozeniam v rámci participatívneho procesu. Podkladom pre hodnotenie boli rôzne mapy, satelitné snímky, dotazník, údaje zo štatistického úradu, dokumenty (napr. Dokument starostlivosti o dreviny), ale aj terénny prieskum a informácie z rozhovorov so zástupcami štátnej správy a obyvateľmi.

Stanovených bolo **5 adaptačných priorít a 12 špecifických cieľov**, ktoré vychádzajú z identifikovaných rizík a **adaptačné opatrenia**, ktoré majú prispieť k zníženiu až eliminácii hodnotených klimatických rizík. Príklady

adaptačných opatrení sú ďalej detailizované prostredníctvom webových stránok, kde sa nachádza vizualizácia týchto opatrení, prípadne návody na ich realizáciu, ako aj rôzne príručky.

Stratégia obsahuje aj odporúčania pre výber adaptačných opatrení, zdroje ich financovania a príklady monitorovacích indikátorov procesu adaptácie.

zdroj fotografie: mesto Púchov

■ **Adaptačná stratégia na zmenu klímy Prešovského samosprávneho kraja**

Adaptačná stratégia na zmenu klímy Prešovského samosprávneho kraja (AS PSK) bola prijatá v roku 2023. Predstavuje strategický dokument, ktorý bude slúžiť Prešovskému samosprávnemu kraju ako nástroj na plánovanie a rozhodovanie, pričom poskytne príležitosť, aby otázky klimatickej zmeny boli systematicky začleňované do širokej škály dokumentov spracovávaných a prijímaných v kompetencii PSK. Súčasne bude slúžiť ako odborný východiskový podklad pre mestá a obce, pre ktoré špecifikuje najvýznamnejšie dôsledky zmeny klímy.

AS PSK hodnotí zraniteľnosť územia na dôsledky zmeny klímy a navrhuje súbory adaptačných opatrení a aktivít na dosiahnutie špecifických cieľov pre nasledovné oblasti: obyvateľstvo a zdravie, horninové prostredie, prírodné prostredie a biodiverzita, lesné hospodárstvo, vodné hospodárstvo, sídelné prostredie, cestovný ruch, doprava, priemysel a energetika. Pre dosiahnutie stanoveného celkového cieľa bola v rámci strategického dokumentu definovaných **10 špecifických cieľov**:

- Aktívne a preventívne reagovať na meniace sa klimatické podmienky a zabezpečiť adekvátne zdravé prostredie pre život, prácu, bývanie a oddych.
- Znížiť riziká na životy ľudí, majetok a životné prostredie a zamedziť degradácii prírodného prostredia, ekosystémov a ich zložiek v najohrozenejších lokalitách a regiónoch.
- Zvýšiť adaptačnú schopnosť a ekologickú stabilitu krajiny prostredníctvom lepšieho manažmentu vody pre biodiverzitu a zlepšenia adaptívneho manažmentu všetkých typov územia so zohľadnením dynamiky vývoja ekosystémov.
- Zvýšiť komplexným a holistickým prístupom adaptačnú schopnosť lesov na prebiehajúcu zmenu klímy.
- Zlepšiť adaptačnú schopnosť krajiny v oblasti vodného hospodárstva cestou lepšieho manažmentu vôd ako kľúčovej výzvy pri zmene klímy, za súčasného zvýšenia bezpečnosti obyvateľstva, ochrany kritickej infraštruktúry a krajiny, opierajúc sa okrem iného o reformu krajiny, krajinného plá-

novania a reformu o vodách.

- Zvýšiť adaptačnú schopnosť obhospodarovania poľnohospodárskej krajiny uplatňovaním opatrení zameraných na ochranu pôdy, prírodných zdrojov a podporu biodiverzity poľnohospodárskej krajiny a podporou udržateľnej rastlinnej a živočíšnej výroby.
- Zvyšovať dlhodobú odolnosť miest PSK voči prejavom klimatickej zmeny.
- Podporovať rozvoj cestovného ruchu v kraji s ohľadom na očakávané klimatické zmeny.
- Zabezpečiť bezpečnú a spoľahlivú dopravnú obsluhu v PSK.

- Zaisťiť bezpečnosť zdrojov energie a nadväznej infraštruktúry a priemyslových zariadení v PSK.

Súčasťou AS PSK je Katalóg opatrení a implementácia adaptačných opatrení na základe predpokladov ich synergického pôsobenia. Katalóg je určený ako metodická pomôcka. Katalóg riešení, opatrení a príkladov z praxe poskytuje základný súbor informácií o možnostiach využitia a uplatnenia rôznych technických, technologických, hospodárskych a iných postupov a riešení adaptačných opatrení na zmiernenie negatívnych vplyvov zmeny klímy.

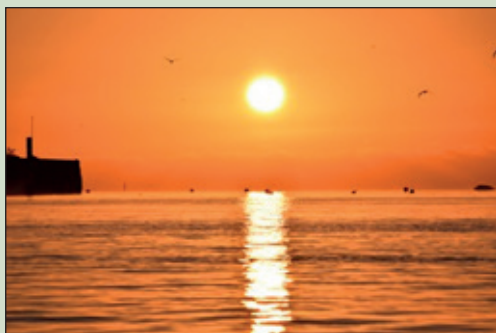
AS PSK je dostupná na tomto [linku](#).

**PREŠOVSKÝ
SAMOSPRAVNÝ
KRAJ**

PODUJATIA

■ *Monitoring dôsledkov horúčav na zdravie v Európe - webinár*

zdroj: EEA

Európska environmentálna agentúra (EEA) publikovala zistenia pod názvom „**Monitoring dôsledkov horúčav na zdravie v Európe**“, ktoré sa zameriavajú na hodnotenie, do akej miery sa úmrtia a choroby súvisiace s teplom, resp. horúčavami monitorujú a riešia prostredníctvom akčných plánov pre teplo a zdravie v európskych krajinách. Podľa zistení 20 z 38 členských a spolupracujúcich krajín EEA v súčasnosti monitoruje vplyv tepla na zdravie. Viac informácií zo zistení je dostupných na tomto [linku](#).

Webinár k uvedeným zisteniam sa konal dňa 29.11.2024, organizovaný bol Európskou komisiou v spolupráci s Európskou environmentálnou agentúrou. Predstavil kľúčové zistenia, vytvoril priestor pre zdieľanie názorov zástupcov vedy a výskumu, tvorcov politik a odborníkov a diskusiu o spôsoboch minimalizácie hrozieb súvisiacich s horúčavami na zdravie prostredníctvom lepšieho dohľadu a adaptácie činnosti v sektore zdravia a v iných oblastiach politiky.

■ 3. online Fórum k misii Adaptácia na zmenu klímy

Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) usporiadalo dňa 2. decembra 2024 v poradí 3. online Fórum misie Adaptácie na zmenu klímy. Cieľom tohto stretnutia bolo spojiť odborníkov, tvorcov politík a zainteresované strany, aby diskutovali o výzvach a príležitostiach pri riešení adaptácie na zmenu klímy a hľadali synergie a možné spolupráce v rámci svojich pracovných možností. Fórum otvorila Paula Puškárová (poslankyňa NR SR), po ktorej nasledovala prezentácia zástupkyne Styčnej kancelárie SR pre výskum a vývoj (SLORD) v Bruseli o možnostiach a typoch EÚ partnerstiev a ich prínose k misii Adaptácia na zmenu klímy. Ďalej nasledovali príklady dobrej praxe zástupcu Clean Hydrogen Partnership, (SRG),

ktorý vyzdvihol za kľúčové technológie v EÚ partnerstvách. Zástupkyňa z CVTI SR predstavila zámer národného projektu „Partnerstvá Horizont Európa“, ktorý by mal byť nápomocný pri národnom spolufinancovaní v rámci partnerstiev. Na záver CVTI SR zhodnotilo doterajšie zapájanie sa slovenských subjektov do výziev misíí v programe Horizont Európa. V diskusii popísali svoje skúsenosti s partnerstvami aj zástupcovia ministerstiev a zdôraznili problém pri národnom spolufinancovaní, čo bráni ďalej byť aktívnejší v rámci partnerstva. Zároveň však ocenili kontinuálnu informovanosť ohľadom projektov vyplývajúcu z partnerstva. Link: <https://www.cvtisr.sk/>

■ Odborná konzultácia zameraná na problematiku manažmentu požiarneho nebezpečenstva na Slovensku v rámci medzinárodného projektu Clim4Cast (Interreg CE)

V dňoch 23. a 24. októbra 2024 sa uskutočnilo **stretnutie odborníkov z praxe Národnej reportovacej siete dopadov sucha v Kaštieli Antonstál v Nemšovej**. Odznelo niekoľko odborných prednášok zástupcov Technickej univerzity vo Zvolene, Národného lesníckeho centra, štátneho podniku Lesy SR a Slovenského hydrometeorologického ústavu, ktorí predstavili **pripravovaný nový index nebezpečenstva šírenia požiarov (FWI)**. Ten by mal lepšie vystihnúť podmienky v teréne, ako je tomu v prípade aktuálne používaného indexu a predĺžiť predpovede rizika požiarov zo súčasných 2 na 10 dní. V diskusii po prednáškovej časti mali možnosť odborníci z praxe vyjadriť svoj pohľad na aktuálne nastavenie manažmentu požiarov na Slovensku.

Bližšie informácie zo stretnutia nájdete na tomto [linku](#).

VÝCHOVA, VZDELÁVANIE, OSVETA

■ Environmentálne centrum SPU Nitra Klíma-Krajina-Informácie

Vzdelávanie a osвета v oblasti zmeny klímy a extrémov počasia je hlavným poslaním nového **Environmentálneho centra**, ktoré otvorili v piatok 19. apríla 2024 v areáli Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva (FZKI) Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Služít bude nielen študentom fakulty a univerzity, ale aj stredoškólakom a žiakom základných škól, ktorí tu budú môcť absolvovať zážitkové exkurzie. Otvorené je tiež pre odbornú verejnú. Návštevníci centra sa prostredníctvom rôznych modelov a ukážok budú môcť oboznámiť s funkciou a pôsobením vody v životnom prostredí. Dozvedia sa napríklad, ako sa v čase mení koryto rieky, alebo ako sa vytvára povodňová vlna. **Environmentálne centrum Klíma – Krajina – Informácie** vzniklo prístavbou a nadstavbou objektu Hydraulického laboratória Ústavu krajinného inžinierstva FZKI. Fakulta získala na projekt 1,87 milióna eur z eurofondov v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia. Celkové oprávnené náklady dosiahli 1,96 milióna eur.

Zdroj a viac informácií sa dočítate na tomto [webovom sídle](#).

PREČÍTAJTE SI V ČLÁNKOCH NA www.klima-adapt.sk

■ *Leto 2024 bolo najteplejšie od začiatku meraní*

Toto tvrdenie podložil reálnymi zisteniami **program Európskej únie pre pozorovanie Zeme Copernicus**. August 2024 bol zároveň doteraz celosvetovo najteplejším augustom.

Priemerná globálna teplota v období od začiatku júna do konca augusta bola o 0,69 stupňa Celzia vyššia ako priemerná teplota medzi rokmi 1991 a 2020, a prekonal tak aj vlnajší rekord.

Od septembra 2023 do augusta 2024 bola priemerná globálna teplota najvyššou zaznamenanou teplotou za akékoľvek dvanásťmesačné obdobie – o 0,76 °C nad priemerom z rokov 1991 až 2020 a o 1,64 °C nad predindustriálnym priemerom z obdobia medzi rokmi 1850 a 1900.

Viac sa dočítate na tomto [linku](#).

■ *Ako zeleň ochladzuje Bratislavu?*

Metropolitný inštitút Bratislavy (MIB) vypracoval ako podklad k **Akčnému plánu pre udržateľnú energetiku a klímu hlavného mesta SR Bratislavy** štúdiu **Hodnotenie zraniteľnosti mesta Bratislava**, kde zdôvodňuje negatívne dôsledky zmeny klímy na zdravie, kvalitu života a životné prostredie.

Počas dní, keď najvyššia denná teplota bola 30 a viac stupňov, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave v spolupráci s MIB opakovane merala teplotu rôznych povrchov a foriem vegetácie na území mesta Bratislava. Z termovíznych snímok je zrejmý význam stromov na príklade lavičiek

alebo spevnených povrchov chodníkov. Kým teplota lavičky na Hlavnom námestí na slnku presiahla extrémnych 50 stupňov, teplota lavičiek v tieni stromu v Sade Janka Kráľa bola významne nižšia. Z ďalších termovíznych záberov je zrejmé, že aj zeleň vysadená v kvetináčoch rovnako poskytuje lokálne ochladenie. Vegetácia rôznej kvality poskytuje rôznu úroveň ochladenia počas horúčav. Priestor lokálne ochladia aj extenzívne záhony z okrasných tráv a vegetačné ostrovčeky.

Viac na tomto [webovom sídle](#).

Z OTVORENÝCH VÝZIEV NA FINANCOVANIE VYBERÁME

■ *Otvorená výzva ScienceUs: Možnosti financovania EÚ pre iniciatívy na prispôsobenie sa zmene klímy*

Projekt ScienceUs financovaný EÚ vyzýva právnické osoby z členských štátov EÚ alebo krajín pridružených k Horizontu Europe, aby požiadali o financovanie na podporu iniciatív súvisiacich s misiou EÚ v oblasti „Adaptácie na zmenu klímy“. Úspešní žiadatelia získajú finančnú podporu, príležitosti na vytváranie sietí a odborné poradenstvo. Uzávierka prihlášok je 6. januára 2025.

Prečítajte si viac na webovej stránke [ScienceUs](#).

ScienceUs

■ Program Slovensko – podpora vodozádržných opatrení na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine a/alebo ochranu pred povodňami (mimo vodných

Výzva bola vyhlásená v auguste 2024. Výška vyčlenených finančných prostriedkov za zdroje EÚ je 52 657 592 eur. Oprávneným územím realizácie je celé Slovensko okrem Bratislavského kraja. Na podporu v rámci výzvy sú oprávnené len tie projekty, ktoré boli schválené vo forme projektového zámeru integrovanej územnej investície Radou partnerstva alebo Kooperáčnou radou udržateľného mestského rozvoja.

Bližšie informácie o výzve nájdete na tomto [linku](#).

V rámci poslednej vyhodnotenej výzvy Programu Slovensko zameranej na podporu budovania vodozádržných opatrení, ochranu pred povodňami a realizáciu ďalších vybraných opatrení na adaptáciu na zmenu klímy (kód výzvy PSK-MZP-003-2023-DV-KF) bolo schválených celkovo 155 projektov miest a obcí za viac ako 65 miliónov eur.

Prehľad schválených projektov je uvedený na tejto [web stránke](#).

PREDSTAVUJEME RIEŠENÉ PROJEKTY

■ Projekt MedEWSa

Európske krajiny, ktoré sú vystavované prírodným nebezpečenstvám, vrátane extrémnych poveternostných a klimatických javov, si vyžadujú účinnú koordinovanú pripravenosť a mechanizmy reakcie v súlade s iniciatívou WMO Včasný varovanie pre všetky (EW4All).

Projekt MedEWSa (2023–2027) sa snaží vyvinúť prepojenie systémov včasného varovania pre viaceré prírodné nebezpečenstvá na zvýšenie odolnosti a zmiernenie dopadov takýchto nebezpečenstiev.

Hlavným cieľom je vytvoriť spoľahlivú a interoperabilnú sieť systémov včasného varovania pred viacerými nebezpečenstvami (MHEWS) v európsko-stredomorsko-afričkom regióne, posilniť vládne organizácie a organizácie občianskej spoločnosti s rozhodovacími možnosťami.

V roku 2022 generálny tajomník Organizácie Spojených národov António Guterres inicioval globálne úsilie o ochranu všetkých na Zemi pomocou systémov včasného varovania (EWS) do konca roku 2027. V súlade s touto iniciatívou projekt MedEWSa zdôrazňuje dôležitosť výskumu a spolupráce viacerých zainteresovaných strán pri zlepšovaní operatívnych schopností EWS v Stredomorí a v európskych krajinách. Do projektu je zapojených 31 partnerov, Slovenská republika je zastúpená **Slovenským hydrometeorologickým ústavom a firmou KAJO, s.r.o., Bytča**.

Ciele projektu:

- Poskytnutie informácie o viacerých rizikách a analýza rizík.
- Prognózovanie dopadov nebezpečných situácií.
- Vývoj plne integrovaného systému včasného varovania pred viacnásobným nebezpečenstvom.
- Využívanie riešení na podporu rozhodovania založené na umelej inteligencii na zlepšenie predpovedania vplyvu viacerých nebezpečenstiev.
- Vyvinutie inovatívnych finančných riešení prostredníctvom prenosu rizika na kapitálové trhy vrátane cenných papierov viazaných na poistenia.

Komu budú výstupy projektu slúžiť?

Svetová meteorologická organizácia (WMO-World Meteorological Organization), národné meteorologické a hydrologické služby, Africká únia, ECMWF, akademické pracoviská a výskumné organizácie, Klimatické centrum Červeného kríža a Červeného polmesiaca, záchranne zložky, organizácie civilnej ochrany, mimovládne organizácie, miestne a regionálne samosprávy, krízové plánovanie v celej euro-stredomorsko-africkej oblasti, malé a stredné podniky.

Viac informácií o projekte je dostupných na tomto [linku](#).

Projekt TRANSCEND pre adaptačné politiky vo vodnom hospodárstve pripravené na zmenu klímy a nedostatok vody

Nedostatok vody vplyvom zmeny klímy čoraz viac sťažuje hospodárenie s vodnými zdrojmi v mnohých krajinách sveta. Nedostatok a nespravodlivé rozdeľovanie vodných zdrojov môžu spustiť kaskádu ďalších ekologických a sociálno-ekonomických dôsledkov.

V tomto kontexte konvenčné rozhodovacie metódy a politiky neodpovedajú dostatočne na výzvy a plánovanie do budúcnosti plnej neistoty. Cieľom projektu **TRANSCEND** je preto identifikovať a urýchliť prijatie transformačných adaptačných politik (TAP) pre riešenie nedostatku vody, ktoré sú robustné a prispôsobiteľné neistote budúcich zmien.

Na dosiahnutie tohto cieľa bude v projekte vyvinutý prelomový systém inovácií, ktorý sa opiera o **tri kľúčové piliere**:

1. znalostnú sieť, v ktorej sa zapájajú stakeholderi a zdieľajú svoje znalosti a potreby,
2. sadu modelov integrujúcu modely z rôznych oblastí (hydrologický, makro/mikroekonomický, klimatické scenáre a pod.), ktoré budú nápomocné pre stakeholderov pri rozhodovacích procesoch a tvorbe TAP,
3. inovatívny monitoring na podporu implementácie a presadzovania TAP v praxi.

Navrhnuté modely a TAP budú implementované v 7 pilotných územiach – tzv. living laboch. Ide o povodia riek po celom svete, ktoré čelia rastúcemu nedostatku vody: Nitra (Slovensko),

Júcar (Španielsko), Reno (Taliansko), Tympaki (Kréta, Grécko), Caplina-Mauri-Desaguadero (Peru, Čile, Bolívia), Orontes (Libanon, Sýria, Turecko) a Mahanadi (Čhattísgarh a Urísa, India).

Living lab v povodí rieky Nitra sa vyznačuje dlhou históriou ťažby uhlia, ktorá mala rôzne dôsledky pre životné prostredie a vodný režim v regióne. Socio-ekonomická transformácia súvisiaca s ukončením ťažby uhlia v roku 2023 a zmena klímy predstavujú veľkú neistotu pre hospodárenie s vodnými zdrojmi v budúcnosti.

Living lab Nitra koordinuje Odbor vedy, výskumu a medzinárodnej spolupráce (OVMS) na **SAŽP**. Hlavnými aktivitami bolo organizovanie 1. národného workshopu v lete 2023, kde boli pozvaní rôzni aktéri z modelového územia a spoločne identifikovali problémy v modelovom území. Ďalej pracovníci SAŽP spolupracovali na tvorbe výstupov, ktoré

sú dostupné v [digitálnej knižnici](#) na webovom sídle projektu. V najbližšom roku bude SAŽP spolupracovať na ďalších výstupoch a organizovať 2. národný workshop stakeholderov, na ktorom sa predstaviť prototyp hydrologického modelu pre povodie Nitry. Stakeholderi budú mať tak možnosť vyjadriť spätnú väzbu a identifikovať svoje potreby čo sa týka modelov, ako aj navrhnúť prvotné opatrenia a TAP, ktoré budú predmetom modelovania a diskusií pre 3. národný workshop v roku 2025.

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE

Živé zelené strechy na zastávkach MHD Žiar nad Hronom

zdroj: mesto Žiar nad Hronom

Samospráva mesta Žiar nad Hronom vybudovala **13 autobusových prístreškov**, ktoré majú **zelenú strechu**. Ide o adaptačné riešenie, ktoré prispeje k zlepšeniu kvality ovzdušia a okolitej mikroklimy, podporuje biodiverzitu, a zároveň esteticky obohacuje mestský priestor. Rastliny zachytávajú prach a oxid uhličitý z ovzdušia, chladia okolie v horúcich letných dňoch a sú domovom rôznych druhov hmyzu.

Jedná sa o riešenie, ktoré môže byť inšpiráciou pre ďalšie samosprávy. Ide o jednu z možností adaptačných opatrení, ktoré sú zamerané na zmiernenie negatívnych dôsledkov zmeny klímy. Zároveň však záchytným príspeje aj k zníženiu prachových častíc v okolitom ovzduší, znečistenie ktorými predstavuje v súčasnosti jeden z najvýznamnejších problémov z hľadiska kvality ovzdušia.

Viac sa dočítate na tomto [linku](#).

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE

■ Spolu pre zelenšie Michalovce

Nový „zelený“ portál **Zelené.Michalovce.SK** informuje aj 120 stromov, vyberie samospráva 80 a zaradí ich do celkovej vzdeláva, ako bojovať s klimatickou krízou, ako využívať dažďovú vodu, ale jeho cieľom je najmä zapojiť obyvateľov do rozhodovania v meste, vziať ich tak do pretvárania svojho okolia, svojho životného priestoru. Zelený portál je financovaný zo zdrojov EÚ v rámci cezhraničnej spolupráce Interreg Slovensko-Maďarsko v projekte Zelená voda (HUSK/2302/1.2/033). Obyvatelia mali napríklad možnosť zahlasovať v ankete „Navrhni miesto, kde chýba strom“ a priamo na mape zvoliť miesto, kde by chceli vysadiť „svoj“ strom. Z celkovo zahlasovaných

120 stromov, vyberie samospráva 80 a zaradí ich do celkovej vzdeláva, ako bojovať s klimatickou krízou, ako využívať dažďovú vodu, ale jeho cieľom je najmä zapojiť obyvateľov do rozhodovania v meste, vziať ich tak do pretvárania svojho okolia, svojho životného priestoru. Zelený portál je financovaný zo zdrojov EÚ v rámci cezhraničnej spolupráce Interreg Slovensko-Maďarsko v projekte Zelená voda (HUSK/2302/1.2/033). Obyvatelia mali napríklad možnosť zahlasovať v ankete „Navrhni miesto, kde chýba strom“ a priamo na mape zvoliť miesto, kde by chceli vysadiť „svoj“ strom. Z celkovo zahlasovaných

Všetky doposiaľ zrealizované ako aj prebiehajúce realizácie zelených a modrých opatrení v meste sú zverejnené na [zelenom portáli mesta](#).

ZELENÉ.MICHALOVCE.SK

*Prajeme Vám pokojné prežitie
Vianočných sviatkov a v roku 2025
veľa osobných a pracovných úspechov!*

Vydáva:

Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci so Slovenskou agentúrou životného prostredia

Viac informácií na www.klima-adapt.sk.